

ZADANIA MATURALNE Z HISTORII – NOWOŻYTNOŚĆ, CZĘŚĆ 1

POZIOM ROZSZERZONY

Model odpowiedzi

Numer zadania	Odpowiedź	Zasady oceniania	Liczba punktów za zadanie
1.	państwo Inków [imperium Inków] A	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
2.	2.1. Litera A – strefa wpływów Hiszpanii Litera B – strefa wpływów Portugalii	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–3
	2.2. Tordesillas, 1494 r.	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	
	2.3. Krzysztof Kolumb	1 punkt za poprawną odpowiedź	
3.	A – 2	1 punkt za nazwanie właściwego stylu 1 punkt za poprawnie wskazany argument	0–2
4.	4.1. Nazwa: Konstytucja <i>Nihil novi</i> Władca: Aleksander Jagiellończyk	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–3
	4.2. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Konstytucja <i>Nihil novi</i> została uchwalona w 1505 roku. Unieważniła postanowienia przywileju mielnickiego z 1501 roku, który wyraźnie wzmacniał pozycję senatu, a ograniczał izbę poselską. Szlachta wystąpiła przeciwko przywilejowi i doprowadziła do uchwalenia konstytucji. Odtąd obie izby: senat i izba poselska miały taką samą władzę.	1 punkt za poprawne wyjaśnienie	
	4.3. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Konstytucja <i>Nihil novi</i> odbierała królowi prawo wydawania ustaw bez uzyskania zgody szlachty, zasiadającej w senacie i izbie poselskiej. Odtąd król mógł samodzielnie wydawać tylko edykty dotyczące miast królewskich, Żydów, lenn, chłopów w królewskich i spraw górniczych. Wejście w życie konstytucji <i>Nihil novi</i> uważa się, oprócz statutów nieszawskich, za początek	1 punkt za poprawne wyjaśnienie	

	wprowadzenia demokracji szlacheckiej w Rzeczpospolitej.		
5.	5.1. Data roczna: 1526 Miejsce bitwy: Mohacz	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–3
	5.2. Jagiellonowie	1 punkt za poprawną odpowiedź	
	5.3. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> W wyniku bitwy pod Mohaczem Jagiellonowie utracili trony Czech i Węgier na rzecz Habsburgów. Było to zgodne z umową, którą zawarł Zygmunt I Stary w 1515 roku w Wiedniu z cesarzem Maksymilianem I. W przypadku bezpotomnej śmierci Jagiellonów w linii czesko-węgierskiej trony Czech i Węgier miały przejść w ręce Habsburgów. Ludwik, który zginął w bitwie, nie miał męskiego potomka, więc w ten sposób umowa się wypełniła. W konsekwencji nastąpił kres panowania Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech.	1 punkt za poprawną odpowiedź	
6.	<u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Autorzy źródła 1. oceniają królową Bonę pozytywnie, z treści źródła 2. można odczytać negatywną ocenę. Autorem/Autorami źródła 1. są Włosi, którzy postrzegali królową Bonę jako mądrą, sprawiedliwą i dobrą władczynię. Natomiast autorzy źródeł 2. i 3. widzieli w królowej kobietę żądną władzy, chciwą i przebiegłą. Ocena mogła wynikać z tego, że królowa Bona była królową, która ambicjami politycznymi znacznie przewyższała swojego męża Zygmunta I Starego. Prowadziła samodzielną politykę, utworzyła własne stronnictwo, dążyła do wzmocnienia władzy królewskiej, co po uchwaleniu konstytucji <i>Nihil novi</i> było już bardzo trudne, ponieważ szlachta, raz uzyskawszy wpływ na władzę, nie chciała już z niego zrezygnować.	1 punkt za poprawne wyjaśnienie	0–1
7.	7.1. Źródło 1. Nazwa państwa: Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego Nazwa dynastii: Habsburgowie Źródło 2. Nazwa państwa: Prusy Książęce Nazwa dynastii: Hohenzollernowie	2 punkty (po 1 punkcie za każdy poprawnie uzupełniony cały wiersz w tabeli)	0–4
	7.2. Zygmunt I Stary	1 punkt za poprawną odpowiedź	
	7.3. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Wydarzenia chronologicznie późniejsze opisuje źródło 2., czyli układ Zygmunta I Starego	1 punkt za poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem	

	z Albrechtem Hohenzollernem z 1525 roku, na mocy którego władca pruski stał się lennikiem króla polskiego, zobowiązanym do składania hołdu. Źródło 1. opisuje natomiast układ z 1515 roku zawarty w Wiedniu z cesarzem Maksymilianem I Habsburgiem, przypiętowany małżeństwami Ludwika z Marią, siostrą Ferdynanda Habsburga oraz Ferdynanda z Anną, córką Władysława Jagiellończyka.		
8.	system nakładczy	1 punkt za poprawną odpowiedź	0–1
9.	9.1. C	1 punkt za poprawną odpowiedź	0–2
	9.2. Właściciele zyskali darmową siłę roboczą, dzięki czemu zmniejszyły się ich koszty, a zwiększyły zyski. Wskutek tego gospodarka rozkwitła.	1 punkt za poprawne wyjaśnienie	
10.	Obrady soboru laterańskiego V – 1 Zawarcie pokoju w Augsburgu – 2	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
11.	11.1. D	1 punkt za poprawną odpowiedź	0–2
	11.2. teoria heliocentryczna	1 punkt za poprawną odpowiedź	
12.	A – 1, 3	1 punkt za poprawnie nazwany styl obrazu 1 punkt za wskazanie dwóch argumentów	0–2
13.	1 – P 2 – P 3 – P	1 punkt za trzy poprawne odpowiedzi	0–1
14.	A – nikolaizm B – nepotyzm C – symonia	po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź	0–3
15.	<u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Drzeworyt jest krytyką papieżstwa. Papież siedzi na tronie, z boku otaczają go duchowni, którzy pobierają pieniądze od ludzi (monety widoczne na stole), w zamian dostają odpuszczenie grzechów (dokument z pieczęciami).	1 punkt za rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do elementów graficznych	0–1
16.	16.1. Cateau-Cambrésis	1 punkt za poprawną odpowiedź	0–3
	16.2. wojny włoskie	1 punkt za poprawną odpowiedź	
	16.3. <u>Trzy spośród wymienionych:</u> <ul style="list-style-type: none"> • koniec wojen w Italii • kres politycznej samodzielności państw włoskich • Królestwo Neapolu i Księstwo Mediolanu przypadły Hiszpanii rządzonej przez Filipa II Habsburga • Wenecja zachowała niezależność 	1 punkt za trzy poprawnie wymienione skutki	

	<ul style="list-style-type: none"> • Francja utraciła pozycję hegemoną w północnych Włoszech • Francja przegrała rywalizację z Habsburgami o prymat w Europie Zachodniej 		
17.	A – Jean Bodin B – Erazm z Rotterdamu C – Niccolò Machiavelli	po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź	0–3
18.	18.1. Mikołaj Rej	1 punkt za poprawną odpowiedź	0–2
	18.2. [A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż] Polacy nie gęsi, iż swój język mają.	1 punkt za poprawną odpowiedź	
19.	A – Zygmunt I Stary B – Zygmunt II August C – Stefan Batory D – Zygmunt III Waza	2 punkty z cztery poprawnie wypełnione wiersze tabeli 1 punkt za dwa poprawnie wypełnione wiersze tabeli	0–2
20.	20.1. Data roczna: 1582 Miejsce zawarcia: Jam Zapolski	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–4
	20.2. Stefan Batory i Iwan IV Groźny	1 punkt za poprawną odpowiedź	
	20.3. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Rzeczpospolita: odzyskała Inflanty [z Parnawą i Dorpatem] oraz ziemię połocką. Rosja: Iwan IV Groźny musiał wycofać się z Inflant, a tym samym utracił ostatecznie dostęp do Bałtyku.	2 punkty (po 1 pkt za konsekwencję poniesioną przez każdą ze stron)	
21.	A – <i>Żwierzciadło</i> B – <i>O pochodzeniu i czynach Polaków ksiąg trzydzieści</i> C – <i>Rozmowa albo Dyalog około egzekucyjej Polskiej Korony</i> D – <i>Kronika wszytkiego świata</i>	2 punkty z cztery poprawnie wypełnione wiersze tabeli 1 punkt za trzy lub dwa poprawnie wypełnione wiersze tabeli	0–2
22.	22.1. Nazwa wojny: wojna trzydziestoletnia Rok zakończenia: 1648	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–2
	22.2. Rozstrzygnięcie: Nie. Uzasadnienie: Mapa (źródło 2.) przedstawia działania wojenne podczas wojny 30-letniej, a tekst (źródło 1.), opisuje układ sił podczas wojny o sukcesję hiszpańską.	1 punkt za rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem	
23.	23.1. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Do przemian opisanych w źródłach 1. i 2. doszło w XVII-wiecznej Anglii, po ścięciu króla Karola I [w 1649 roku]. Parlament uznał, że władza królewska czyni z poddanych niewolników, a sam król stawia się ponad obowiązującym prawem i szkodzi poddanym.	1 punkt za poprawne wyjaśnienie	0–2

	Anglia przestała być monarchią.		
	23.2. republikę	1 punkt za poprawną odpowiedź	
24.	[Wypowiedź argumentacyjna]	15 punktów [Zasady oceniania opisano poniżej – w oddzielnej tabeli].	0–15
Łącznie			65 punktów

Model punktowania zadania 24.

A. NARRACJA HISTORYCZNA			
Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej	Poziom argumentacji wypowiedzi	Liczba punktów	Poprawność merytoryczna
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu	– bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	12 pkt	Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych): 1–2 błędy merytoryczne (–1 pkt) 3–5 błędów merytorycznych (–2 pkt) powyżej 5 błędów merytorycznych (–3 pkt)
	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego	11 pkt	
	– bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	10 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	9 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu (trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	9 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu	8 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	8 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	7 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	7 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	6 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	

jednego elementu tematu (pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	5 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	5 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych	4 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	4 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	3 pkt	
Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	3 pkt	
	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	2 pkt	
	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	1 pkt	
Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi, ALBO wypowiedź w całości nie na temat.		0 pkt	
B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI			Liczba punktów
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).		3 pkt	
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznie uporządkowana).		2 pkt	
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).		1 pkt	
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów LUB jest nieuporządkowana, w znacznej mierze stanowi zbiór niezależnych elementów.		0 pkt	

Źródło: <https://cke.gov.pl> [data dostępu: 05.08.2024].